

KUSTBON

== Veckotidning för svenskarna i Estland. ==

Tredje årg. Nº 27.	Prenumerationspris.	Utgives av Svenska Folkförbundet i Reval alla onsdagar. Ansvarig redaktör: N. Blees. Redaktionens adress: Riddargatan 3, Reval	Annonspris.	15 sept. 1920
	1 månad Mk. 3:— helt år " 36:— I Sverige: 1 månad Kr. 0:50 helt år " 6:— I Finland: 1 månad Fmk. 1:— helt år " 12:—		50 penni pr mm. I Sverige: 10 öre pr. mm. I Finland: 20 penni pr mm. För annons, som införes 10 eller flera ggr, räknas 20% rabatt.	

De stundande valen.

Den konstituerande församlingen kommer efter ett par månader att nedlägga sitt arbete, som sedan skall fortsättas av den s.k. "riksförs". (parlamentet). De nya valen försiggå den 27, 28 och 29 november. Redan nu förutses, att partierna längst till höger och möjligen även partiet längst till vänster, som icke varit med i regeringen, d.v.s. agrarförbundet och kanske också i någon mån socialrevolutionärerna, vid det blivande parlamentet skola komma att spela en mera betydande roll än vad de hittills gjort. Isynnerhet agrarerna (maaliit) hoppas man skola vinna ett betydande antal anhängare bland den jordbrukande befolkningen i en del landsorter och socknar åtminstone. Den fråga, som mest intresserade landsbefolkningen, nämligen "jordreformen", är nu slutbehandlad. Lagen angående godsens indragning och fördelning bland den behövande befolkningen finnes redan på papperet och här och där har man även försökt i praktiken genomföra lagen, men för det mesta har man helt enkelt utarrenderat nationaliserade gods, t.o.m. till förre ägaren. Besvikelsen bland de enfaldiga, som hoppades få jord gratis m.m., är stor. Sådana hoppades i längden få en egen täppa, som de själva skulle bli fasta ägare till med samma rättigheter till jorden som de, som en gång i världen köpt sina hemman, bara med den stbra skillnaden och fördelen att nu skulle jorden erhållas utan penningar och för intet — så lovades det nästan under valtiden, det skulla ju bli vissa skatter, men själva jorden skulle som sagt bli kostnadsfri. Men för betalaren är det ju precis detsamma huru man kallar den ena eller andra skatten, ett är visst, betalas måste de, stora äro de även och ur jordbrukarens ficka skola de komma. Den omdrömda egna lilla gården har för så många jordhungerande blivit endast en vacker dröm. Hur som helst jordfrågan är nu löst, staten har tillräckligt med jord, som den övertagit, det återstår endast att lämna jorden till de jordhungerande. Jordfrågan blir därför icke så viktig mera vid de nya valen.

Nu blir det andra frågor, som äro kanske ännu viktigare: kampen mot dyrtiden, penningkursens höjande, ett bättre skattesystem, skolfrågans ordnande i enlighet med mängdens önskan och bättre vetande

m. m. Handeln behöver ovillkorligen förbättras. Socialisternas plan, som gick ut på att genom statskontroll beslagtaga och nationalisera all större handel, har verkligen icke varit lycklig för vår unga stat. Jobberi och smuggeri ha frodats på ett fasaväckande sätt. Handeln borde bli friare, så skulle ställningen helt säkert förbättras. Får vår handelspolitik, som är fördelaktig endast för sluga spekulanter, fortfara på samma sätt, kommer nog valutakursen ännu att sjunka, och det går faktiskt icke att fortsätta så i all oändlighet. Allt detta borde ihågkommas, då vi nu snart åter skola gå till valen.

Men vi svenskar få framförallt icke glömma våra egna intressen: våra språkliga rättigheter, våra skolor, vårt samlade samhälle på egen torva, icke kringspidda och uppblandade bland främmande nationer, vilket är vår död. Vid jordfördelningen borde ses till att de svenska bysamhällena "planerades" så, att svenskarna kunde stå i förbindelse med varandra och gemensamt bistå varandra i kampen för sina nationella och språkliga rättigheter. Det språk, som våra fäder under århundraden talat härute på öarna och kusterna, måste vi bevara som den dyrbaraste klenod. Fädernas språk är det dyrbaraste en människa fått i arv. Det är vår tanke, vår känsla, vårt jag, vårt allt. Vi vilja, att det skall klinga i våra hem, i våra skolor och kyrkor samt på alla våra sammankomster. Den som föraktar sitt eget språk och föredragat ett främmande, föraktar då i själva verket även sin mor och far, som talade språket, samt även den hembygd, där språket talar. Med det egna språket äro många kära föremål och minnen förknippade långt, långt tillbaka i tiden. Att övergiva modersmålet, vore detsamma som att vända föräldrar, syskon, hem och hembygd ryggen.

Se här målet för våra strävanden i den nya republiken. Vi få icke föreställa oss att man utan vidare ger oss alla de rättigheter, som äro nödvändiga för en nation. Stundom måste vi ändå känna oss som styvbarn och det märkes nog redan nu då och då. Vi behöva nödvändigt någon, som framlägger våra behov och försvarar våra rättigheter.

Med detta program för ögonen gå vi snart åter till valen. Vi måste fullgöra vår fosterländska plikt genom att till vår förespråkare utse en man, som är villig och i stånd

att i allt det ovannämnda befrämja våra strävanden.

Från Nylands skärgård.

I nr. 25 av "Kustbon" ingår en vacker dikt med en varm hälsning till "alla svenskar i försakingringen". Även här i Nylands skärgård finnes folk av samma svenska stam, och gäller hälsningen således även oss. Många torde vi ej vara i skärgården, som läsa Kustbon, men de få som göra det, torde känna sig belättna med den lilla tidningen. Den kommer ju från våra anförvanter på andra sidan viken, vilka i mycket hava haft och fortfarande hava att utstå delvis samma svårigheter som vi.

Å alla deras vägnar, som här i skärgården läsa Kustbon, får undertecknad därför tacka för hälsningen och sända en lika varm och uppriktig sådan åt våra stamförvanter i Estland.

Mycket hava östsvenskar fått utstå under de förflutna åren och kampen är ännu långtifrån slutad. Som känt bebos Finland till övervägande del av finnar och dessa göra allt, för att få vårt språk hemlöst här i landet. Men detta skall ej lyckas dem. Under många årtusenden har svenskt språk och svenska seder härskat i nyländska skärgården och de komma fortfarande att göra det.

Till de inre stridigheter, som äga rum här, har tyvärr under senare tid även sällat sig missförstånd med moderlandet. Förmästa orsaken härtill är den olyckliga Ålandsfrågan, varom olika uppfattningar råda i Sverge och Finland. Vem som bär största skulden till, att det kommit "fnurr" på träden mellan riks- och östsvenskar, vill jag ej åtaga mig att avgöra, men kanske att ordspråket: "Sällan vällar en att två träta" även här kan tillämpas. Dock må frågan avgöras huru som helst, bandet med moderlandet får ej slitas. Sverge är dock vårt ursprungshem, därifrån alla svenskar i försakingringen härstamma. "Vi hämtat näring vid samma bröst, vi slutits av samma arm och lyssnat till samma modersröst och vilat vid samma barm. Och huru dagar komma och gå och nyare tider gry — en svensk förbliver en svensk ändå igenom sekler som fly."

Må därför ingenting få skilja svenskar från svenskar!

En varm hälsning från Tolkis i Nylands skärgård sänder
F. V. P.

Svenska Estland.

Ett sorgligt tidens tecken.

Befolkningen på Lilla Rågö har alltid varit känd för sin ärlighet, varför den också alltid rönt fastlandsbornas och andras aktning. Följande fall är dock mycket bedrövligt och beklagansvärt. För någon tid sedan anlidade en ung man Simon hela sin förmögenhet till remontering och anskaffande av tåg och rustning till sin i Hapsal köpta segeljakt. Den unge mannen företog sedan för första gången en lustfärd i Rogerviks bukt. Som han var oerfaren i segling strandade båten under stark N.O. vind vid Lilla Rågös nordliga udde. S. själv och besättningen räddade sig, men båten jämte inventarier blev överlämnad åt sitt öde. Då S. några dagar därefter begav sig till stället, där båten strandade, gjorde han den sorgliga upptäckten att alla trossar (däribland 2 långa stältrossar), framsegel m. m. voro stulna. Båten åter blev sedan av en förbifarande finsk motorbåt bokserad till Baltischport i skadat tillstånd, meddelas oss.

A. T.

Lokala meddelanden.

Brödpriset höjts i Reval.

Från och med den 13. sept. har kortbrödpriset höjts till 6 mark 50 penni pr. skålpund.

Sverige och Finland.

Domen över Björkman och Sundblom.

Åbo hovrätt avkunnade den 2. sept. utslag i det mot häradshövding Carl Björkman och redaktör Julius Sundblom för förberedelse till högförtäderi anhängiggjorda målet. Vardera blev dömd till 1 år 6 månaders tukt-

hus och 3 års förlust av medborgerligt förtroende. Björkman mister dessutom den innehavda ordningsmannatjänsten i Mariehamn stad.

Det redan spända förhållandet mellan Sverige och Finland har därigenom ytterligare skärpts. Även svenska tidningar i Finland kritisera denna Ålandsdom. Som bekant drogs Ålandsfrågan inför folkförbundet, men det sistnämnda har ännu icke uttalat sig, varför det nog hade varit klokare att till dess vänta med domen. Man fruktar att domsutslaget innan frågans hela läge klargjorts av nationernas förbund skall väcka misstämning i utlandet. Man emotser visserligen att de dömda skola benådas, men domen har ändå fallit och det har man svårt att smälta i Åland och i Sverige.

Utlandet.

Polsk-ryska kriget

fortsattes lika intensivt som förut. Telegrammen tala om nya segrar för polackerna, men ryssarna vilja ej erkänna sitt nederlag. I Polen väger det alltjämnt mellan två möjligheter: fortsätta kriget eller sluta fred med Rådssryssland. Man är krigiskt stämd på såväl polsk som rysk sida. Men även i Frankrike och Amerika är man icke heller så benägen för freden. Man önskade en fullständigare seger och sovjets nederlag. Under tiden underhandlar Polen med Wrangels representanter att gemensamt fortsätta kampen mot bolsjevikerna. Ja, låt se skall det ändå icke bli fred?

Freden mellan Finland och Ryssland klar inom kort.

Enligt "Svenska Tidningen" äro utsikterna för att fredsunderhandlingarna i Dorpat skola föra till ett positivt resultat mycket

stora. Man kan vänta att Finland inom kort sluter fred med Ryssland. Förhandlingarna ha redan lett till överenskommelse i alla de stora frågorna.

Såsom det ur finländsk synpunkt väsentligaste resultatet av en Dorpatfred har man att emotse Petjengas överträdande åt Finland. På denna punkt ha överläggningarna fört till ett avgörande medgivande från rysk sida.

Enligt det nu utstakade fredsprogrammet kommer Finland däremot icke att göra några landvinningar i öster. Repola och Porajärvi socknar återgå till Ryssland. I stället skola de östskarelska områdena tillförsäkras en viss självstyrelse inom det ryska riket med rätt att själva ordna t. ex. skolförhållandena.

Ryssland å sin sida avstår från alla anspråk på öarna i Finska viken och gränsbyarna på Karelska näset.

Stor jordbävning i Italien och Schweiz

Enligt meddelande från Genf har det förra veckan varit två underjordiska skalv i Schweiz.

Likaledes meddelas från Milano, att staden Sivisano i Italien förstörts genom jordskalv. 200.000 personer äro utan tak över huvudet och många tusen ha begravts under rasen.

(Eta)

Kyrkliga meddelanden

från pastorskansliet i Reval.

St Mikaeliskyrkan: högmässogudstjänst den 19 sept. 1920 kl. 1/2 11 f. m.

Död: Julia Sofia Pedersen den 3 aug. 15 år 10 mån.

Prenumeration a Kustbon

sker i Sverige hos skriftställare J. Blees, David Bagaresgat. 10, Stockholm, samt herr L. Hammargren, Riksbanken, Malmö.

Denna höst öppnar

Svenska Skolan

i Reval 4 klasser. Nya barn anmälas på skolan Riddaregatan 3 måndagar och torsdagar kl. 6—8 e. m. Föräldrar uppmanas att i tid anmäla sina barn. Många småttingar väntas!

Lördagen den 4 sept. avled efter 1/2 1 månads sjukdom (tuberkel i halsen) här i Reval

Christian Westerblom

född i Rickholtz, Roslep, i en ålder av 54 år, sörjd av

maka och barn.

Prenumeration a KUSTBON

kan ske i Finland på Östsvensk Samlings kansli, Regeringsgat. 2, Helsingfors, öppet månd., fred. kl. 3—4 e. m. samt hos herr Gösta L. Åkerblom, Skolhusgat. 57, Vasa.

S. O. V: s medlemmar i Reval, som erhålla „Allsvensk Samling“ under oriktig adress, torde därom meddelas Kustbons expedition, Riddaregatan 3, Reval.

En pålitlig medelålders man önskas till

ett tjärbruk

nära Valk. Svar till detta blads redaktion under „ärlig“.